

RS
USREPUBLIKA SLOVENIJA
USTAVNO SODIŠČE

Številka: Up-133/16-20
Datum: 14. 3. 2019

ODLOČBA

Ustavno sodišče je v postopku odločanja o ustavni pritožbi Jožeta Urha, Škofja Loka, ki ga zastopa Odvetniška družba Hočevar – Mokorel, o. p., d. o. o., Kranj, na seji 14. marca 2019

odločilo:

Sklep Višjega sodišča v Celju št. Cp 407/2015 z dne 19. 11. 2015 se razveljavi. Zadeva se vrne Višjemu sodišču v Celju v novo odločanje.

OBRAZLOŽITEV

A.

1. Sodišče prve stopnje je s sklepom o dedovanju (med drugim) opredelilo nepremičnine, ki tvorijo zaščiten kmetijo, in premožnin, ki spadajo v zapuščino zapustnice (matere pritožnika), ter ugotovilo čisto vrednost premoženja, ki je predmet dedovanja (1.587.583,25 EUR). Pritožnika je razglasilo za prevzemnika nepremičnin, ki predstavljajo zaščiten kmetijo. Za nujna dediča nepremičnin, ki predstavljajo zaščiten kmetijo, pa je na podlagi zakona razglasilo (drugega) zapustničinega sina in hčer, ki sta uveljavljala nujni dedni delež. Ob ugotovitvi vrednosti nujnih dednih deležev (198.447,72 EUR oziroma 197.932,02 EUR, skupaj 396.379,74 EUR) je na predlog pritožnika v skladu s 15. členom Zakona o dedovanju kmetijskih gospodarstev (Uradni list RS, št. 70/95 in 30/13 – v nadaljevanju ZDKG) pritožniku določilo skrajni rok plačila obeh nujnih dednih deležev. To odločitev je sprejelo ob upoštevanju ugotovitev v postopku postavljenih izvedencev kmetijske, gozdarske in gradbene stroke glede gospodarske zmožnosti kmetije, iz katerih izhaja, da je gospodarska zmožnost zaščiten kmetije največ (skupno) 9.111,82 EUR/letno, da gre za izplačilo nujnih dednih deležev v skupni vrednosti 400.000,00 EUR, kar je bilo po oceni sodišča v gospodarski situaciji, obstoječi v času odločanja sodišča, zelo velik znesek denarja, ter ob upoštevanju socialnih razmer pritožnika. Glede teh je ugotovilo, da je zaposlena zgolj žena pritožnika, pritožnik in njegov sin pa delata le na kmetiji.

2. Višje sodišče je zavrnilo pritožbo pritožnika in potrdilo izpodbijani sklep o dedovanju. Glede pritožnikovega očitka, da je glede na ugotovljeno gospodarsko zmožnost zaščitene kmetije in glede na njegove socialne razmere rok, ki mu ga je za izplačilo nujnih dednih deležev določilo sodišče prve stopnje, prekratek, je Višje sodišče pojasnilo, da je bil v skladu s 15. členom ZDKG določen najdaljši možni rok. O zmanjšanju nujnih deležev po prvem odstavku 14. člena ZDKG pa naj sodišče prve stopnje utemeljeno ne bi odločalo, saj naj bi pritožnik na naroku 30. 10. 2014 uveljavil in utemeljeval le svojo zahtevo za določitev roka, daljšega od petletnega izplačila nujnih deležev po prvem odstavku 15. člena ZDKG, ne pa zahteval zmanjšanja nujnih deležev po prvem odstavku 14. člena ZDKG.

3. Pritožnik zatrjuje, da sta mu bili z izpodbijanima odločitvama kršeni pravici iz 22. in 33. člena Ustave (v zvezi z 71. in 67. členom Ustave). Meni, da sta odločitvi sodišč očitno napačni (kršitev 22. člena Ustave) in v nasprotju s 33. členom v zvezi s 67. in 71. členom Ustave. Sodišči naj zapuščinskega postopka ne bi izvedli tako, da bi bil zagotovljen njegov namen, tj. preprečiti drobljenje zaščitene kmetije in jo ohraniti na način, da se prevzemniku omogoči njen prevzem pod pogoji, ki ga ne obremenjujejo preveč. Naložitev plačila nujnih deležev v tako nesorazmerno visokem znesku pa naj bi dejansko pomenila izvotlitev lastninske pravice. Šlo naj bi za tako očitno nesorazmerje, da naj bi se porajalo vprašanje, kaj bo pritožniku od same lastninske pravice še ostalo, če bo moral v prihodnjih 43 letih celoten dohodek iz podedovanega premoženja nameniti izplačilu nujnih deležev. S tem naj bi bila pravica do zasebne lastnine kršena tudi v kontekstu socialne funkcije lastnine. Pritožnik opozarja, da je sodišče prve stopnje, kljub temu da je ugotovilo, kakšne so njegove zmožnosti poplačila nujnih deležev, njegove laične izjave o trajanju in obsegu poplačila štelo le kot zahtevo po prvem odstavku 15. člena ZDKG, ne pa kot zahtevo po 14. členu ZDKG. S tem naj bi očitno kršilo načela materialnega procesnega vodstva. Taka odločitev naj bi v posledici privedla do razprodaje oziroma drobljenja in posledično uničenja zaščitene kmetije, preprečitvi česar je namenjen poseben postopek dedovanja zaščitene kmetij. Višje sodišče naj bi tako odločitev sodišča prve stopnje v celoti potrdilo ter zato tudi samo sprejelo očitno napačno odločitev (22. člen Ustave) ter kršilo 33. člen Ustave. Hkrati naj bi 22. člen Ustave kršilo še s tem, da se do pritožnikovih za odločitev pomembnih navedb ni ustrezno opredelilo. Pritožnik poudarja, da je sodišče posebej opozoril na namen posebnega režima zaščitene kmetij in da bi sodišče njegove izjave na naroku moralo šteti tudi kot zahtevo za zmanjšanje nujnih deležev po 14. členu ZDKG, vendar se sodišče do teh navedb ni opredelilo. Pritožnik sodišču druge stopnje očita, da je 22. člen Ustave kršilo tudi zato, ker njegove izjave, dane v pritožbi, glede pravice do uveljavitve znižanja nujnega deleža po 14. členu ZDKG (napačno) ni samo štelo kot zahteve za znižanje nujnega deleža, čeprav je tako zahtevo v skladu z enotno sodno prakso mogoče pravočasno podati tudi v pritožbi. Take odločitve pa naj tudi ne bi obrazložilo.

4. Ustavno sodišče je 17. 4. 2018 s sklepom senata št. Up-133/16 ustavno pritožbo sprejelo v obravnavo. O tem je skladno s prvim odstavkom 56. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v

nadaljevanju ZUstS) obvestilo Višje sodišče, skladno z drugim odstavkom istega člena ZUstS pa je ustavno pritožbo poslalo v odgovor nasprotnima udeležencema iz zapuščinskega postopka (nujnima dedičema), ki sta na ustavno pritožbo odgovorila.

5. Nujna dedinja (sestra pritožnika Marija Trilar) meni, da je ustavna pritožba neutemeljena. Meni, da ne drži navedba pritožnika, da ni zmožen izplačati nujnih deležev oziroma da bi ga izplačilo nujnih deležev, kot sta bila določena, preveč obremenjevalo. Podatki, ki jih navaja pritožnik oziroma izhajajo iz sodnih odločb, naj bi bili enostranski in nepopolni. Nujna dedinja pojasnjuje, da je pritožnik že za časa življenja zapustnice prodal več zemljišč za gradnjo objektov, tega denarja pa kljub drugačni želji zapustnice ni razdelil med druge dediče. Nujna dedinja meni, da pritožnik še vedno razpolaga z večjim delom prejete kupnine (452.000,00 EUR). Prav tako naj bi potem, ko je postal lastnik zaščitene kmetije, prodal nekaj zemljišč. Glede na navedeno meni, da pritožnik ne razpolaga le z zaslužkom od kmetije, ampak ima dovolj sredstev za izplačilo nujnih deležev. Kljub navedenemu pa vse do sedaj sodedičema ni poplačal nobenega dela njunih nujnih deležev, niti ni pokazal kakršnekoli namere, da bi to storil, čeprav so mu bile ponujene tudi druge možnosti poplačila.

6. Drugi nujni dedič, brat pritožnika Janez Urh, prav tako meni, da je ustavna pritožba neutemeljena. Opozarja, da pritožnik v ustavni pritožbi uveljavlja več novot, ki jih v sodnem postopku ni uveljavljal, niti jih ne izkazuje. Sodišči naj ne bi kršili načela materialnoprocesnega vodstva in pravila o prekluziji v zapuščinskem postopku. Pritožnik naj ne bi nikoli izrazil nestrinjanja z obstojem in višino nujnih deležev, izjavil naj bi le, da za njuno izplačilo potrebuje več časa. Odločitev Višjega sodišča naj ne bi bila pomanjkljivo obrazložena. To sodišče naj bi poudarilo, da pritožnik niti na naroku niti sicer ni podal predloga za zmanjšanje nujnih deležev po prvem odstavku 14. člena ZDKG. Nasprotni udeleženec tudi meni, da premoženjske razmere pritožnika znatno presegajo stanje, ki bi dovoljevalo in utemeljevalo znižanje nujnih deležev. Navedeno ugotovitev opira na v sodnem postopku ugotovljeno vrednost kupnin, ki jih je pritožnik prejel od prodaje nepremičnin v lasti zapustnice in od katere naj bi, kot je mogoče sklepati po lastnih izjavah pritožnika, porabil le del. Nasprotni udeleženec poudarja, da za presojo utemeljenosti predloga za zmanjšanje nujnih deležev ne zadošča ugotovitev o gospodarski zmožnosti zaščitene kmetije, temveč je treba ugotoviti tudi, kakšne so premoženjske razmere prevzemnika zaščitene kmetije. V opisanih okoliščinah naj bi zmanjšanje nujnih deležev kršilo pravico do zasebne lastnine in dedovanja iz 33. člena Ustave drugih dedičev. Nujni dedič še dodaja, da bi bila uporaba instituta zmanjšanja nujnega deleža po prvem odstavku 14. člena ZDKG nepravilna in protiustavna tudi v primeru, če bi pritožnik kot prevzemnik zaščitene kmetije ne imel drugega premoženja, iz katerega bi izplačal nujne deleže. Poudarja, da je dedovanje drugih dedičev (glede na to, da je prevzemnik le eden izmed dedičev) že po zakonu znatno okrnjeno oziroma da že zakon sam posega v njihovo pravico do dedovanja in lastninsko pravico. Zato naj bi bilo treba pri presoji, ali je zmanjšanje nujnih deležev utemeljeno, upoštevati tudi pravico do dedovanja in lastninsko pravico drugih dedičev. V obravnavanem primeru naj bi ugotovitev takemu predlogu, upošteva vrednost podedovane zaščitene kmetije in že do skrajnega

podaljšan rok za izplačilo nujnih deležev, nesorazmerno posegla v pravici do dedovanja in lastninski pravici drugih dveh dedičev. Drugi nujni dedič še pojasnjuje, da je bil njegov delež na njegovo željo že zmanjšan (z 1/6 na 1/8), ker je to ocenil kot pravično, kar pa naj bi hkrati pomenilo, da je bilo po vsebini že ugodeno pritožnikovemu predlogu za zmanjšanje nujnih deležev.

7. Pritožnik, seznanjen z navedbami nasprotnih strank iz zapuščinskega postopka, vztraja pri navedbah iz ustavne pritožbe. Meni, da je na naroku 30. 10. 2014, potem ko mu je sodišče predložilo izračun vrednosti nujnih deležev, podal zadostno trditveno podlago, da bi ga sodišče moralo opozoriti na 14. člen ZDKG, še posebej, ker je pred tem ugotovilo obstoj vseh pogojev, ki so po 14. členu ZDKG potrebni za zmanjšanje nujnih deležev. Sodišče pa naj bi ga poučilo zgolj v smeri obravnavanja zahteve po podaljšanju izplačilnega roka v skladu s 15. členom ZDKG. Pritožnik dodaja, da navedeno, torej, da bi ga sodišče v skladu z načelom materialnoprocesnega vodstva moralo poučiti o institutu zmanjšanja nujnih deležev po 14. členu ZDKG, potrjuje obsežna in enotna sodna praksa o vsebini tega načela v zapuščinskem postopku, na katero je opozoril v ustavni pritožbi. Čeprav je v pritožbi opozoril na navedeno opustitev dolžnosti zapuščinskega sodišča, ki temelji na 165. členu Zakona o dedovanju (Uradni list SRS, št. 15/76, 23/78, Uradni list RS, št. 67/01 in 63/16 – v nadaljevanju ZD), se Višje sodišče do tega ni opredelilo. Pritožnik zavrača očitke glede kupnine za prodana zemljišča, ki naj bi jo prejel oziroma obdržal zase, kot tudi druge očitke o svojem premoženjskem stanju, glede katerih meni, da so podani le z namenom, da se očrni. Poudarja, da bo, če bo njegovi ustavni pritožbi ugodeno in bo zapuščinski postopek ponovljen, predložil vsa dokazila, s katerimi bo izkazal resničen obseg svojega premoženja. Ocenjuje, da bi glede na premoženjsko stanje in gospodarsko zmožnost kmetije nujna deleža v določenem roku lahko izplačal le v primeru prodaje kmetije. Vendar, kot opozarja, v takem primeru zakon določa, da mora prevzemnik izplačati zakonite in ne nujne deleže, s tem pa tudi ne bi bil dosežen namen zakona, ki je v ustvarjanju možnosti za ohranitev in krepitev gospodarske, socialne in ekološke funkcije kmetije ter v ustvarjanju pogojev za prevzem zaščitene kmetije, ki naj bodo taki, da prevzemnika ne obremenjujejo preveč.

B. – I.

8. Po prvem odstavku 51. člena ZUstS se ustavna pritožba lahko vloži šele, ko so izčrpana vsa pravna sredstva. Skladno z ustaljeno ustavnosodno presojo zahteva po izčrpanju pravnih sredstev ne pomeni le formalnega izčrpanja v obliki vložitve pravnega sredstva. Pomeni tudi zahtevo po materialnem izčrpanju, torej po vsebinskem uveljavljanju kršitev človekovih pravic že v vloženi pravnih sredstvih.¹ Navedeno pa ne pomeni, da bi pritožnik v ustavni pritožbi uveljavljane ustavnopravne očitke po vsebini izčrpal le, če bi se že v postopku pred sodišči izrecno skliceval na kršitve ustavnih pravic

¹ Prim. 18. točko obrazložitve odločbe Ustavnega sodišča št. Up-39/95 z dne 16. 1. 1997 (OdlUS VI, 71).

oziroma temeljnih svoboščin. Za zagotovitev ustavnosodnega preizkusa sodne odločbe z vidika kršitve posameznih ustavnih določb zadošča, da pritožnik v postopku pred sodišči po vsebini uveljavlja enake okoliščine oziroma argumente, kot jih nato v utemeljitev očitka o kršitvi ustavnih pravic oziroma temeljnih svoboščin uveljavlja v ustavni pritožbi.² Kot izhaja iz pritožbe pritožnika zoper sklep sodišča prve stopnje, je mogoče šteti, da je pritožnik že v sodnem postopku po vsebini uveljavljal kršitev pravice do izjave iz 22. člena Ustave in kršitev pravice do zasebne lastnine in dedovanja iz 33. člena Ustave.

B. – II.

9. Pritožnik v ustavni pritožbi Višjemu sodišču še posebej očita, da se ni opredelilo do očitkov, ki jih je uveljavljal v pritožbi, in da je s tem kršilo njegovo pravico do enakega varstva pravic iz 22. člena Ustave. Trdi namreč, da se Višje sodišče ni opredelilo do očitka, da bi ga sodišče prve stopnje moralo opozoriti na drugi odstavek 14. člena ZDKG, ki omogoča zmanjšanje nujnega deleža, če bi bila zaradi izplačila nujnega deleža znatno ogrožena gospodarska zmožnost kmetije, ter do očitka, da izpodbijana odločitev sodišča prve stopnje onemogoča izpolnitev namena posebnega postopka dedovanja zaščitene kmetije, opredeljenega v 1. členu ZDKG, saj bo naložena obveznost izplačila nujnih deležev v 10 letih, ob očitni nezmožnosti pritožnika, da ju poplača, privedla do razprodaje oziroma drobljenja in posledično uničenja zaščitene kmetije. Ustavno sodišče je zato najprej preizkusilo očitek, da Višje sodišče svoje odločitve ni obrazložilo skladno s standardi, ki jih zagotavljajo procesna jamstva iz 22. člena Ustave.

10. Po ustaljeni ustavnosodni presoji iz 22. člena Ustave izhaja tudi pravica do obrazložene sodne odločbe. Ustavno sodišče je glede njene vsebine oziroma glede obsega jamstva obrazloženosti sodne odločbe sprejelo več stališč (glej sklep Ustavnega sodišča št. U-I-302/09, Up-1472/09, U-I-139/10, Up-748/10 z dne 12. 5. 2011, Uradni list RS, št. 43/11, in OdlUS XIX, 22, 8. in 9. točka obrazložitve, in odločbo Ustavnega sodišča št. Up-498/15 z dne 6. 6. 2018, 11. točka obrazložitve). Za obravnavani primer še posebej pomembno je stališče, da se mora sodišče z navedbami strank seznaniti, proučiti njihovo dopustnost in pravno relevantnost ter se do njih, če so dopustne in za odločitev pomembne, v obrazložitvi svoje odločbe opredeliti.³

11. V obravnavani zapuščinski zadevi gre za dedovanje zaščitene kmetije. Posebna ureditev dedovanja zaščitene kmetij naj bi preprečevala drobitev zaščitene kmetij kot kmetijskih oziroma kmetijsko-gozdarskih gospodarskih enot, omogočala njihov prevzem pod pogoji, ki dediča preveč ne obremenjujejo, ter ustvarjala možnosti za ohranitev zaščitene kmetij ter krepitev njihovih gospodarske, socialne in ekološke funkcije (1. člen

² Prim. 8. točko obrazložitve sklepa Ustavnega sodišča št. Up-106/02 z dne 25. 4. 2002 (OdlUS XI, 128) in 8. točko obrazložitve odločbe Ustavnega sodišča št. Up-515/14 z dne 12. 10. 2017.

³ Odločba Ustavnega sodišča št. Up-211/04 z dne 2. 3. 2006 (Uradni list RS, št. 28/06, in OdlUS XV, 40), 5. točka obrazložitve.

ZDKG).⁴ Zaščiteno kmetijo deduje praviloma samo en dedič. Samo ob pogojih, ki jih določa ta zakon, lahko deduje kmetijo več dedičev (5. člen ZDKG). Če je zaščiten kmetija v lasti samo enega lastnika (pa ta ne napravi oporoke), se v primeru, da je več sodedičev istega dednega reda, deduje v skladu s 7. členom ZDKG. V skladu s prvim odstavkom 14. člena ZDKG zakonec, zapustnikovi starši, zapustnikovi otroci in posvojenci ter njihovi potomci, ki ne dedujejo zaščiten kmetije, dedujejo denarno vrednost nujnega deleža po splošnih predpisih o dedovanju. Tem dedičem se ne glede na zapustnikovo voljo všteje v nujni delež vse, kar se sicer vračuna v dedni delež po splošnih predpisih o dedovanju, ki urejajo vračunanje daril in volil v dedni delež. Če ni dediča, ki bi izpolnjeval pogoje za dedovanje zaščiten kmetije po 7., 8., 9., 10., 11. in 12. členu tega zakona, dedujejo zaščiten kmetijo vsi dediči v skladu s splošnimi predpisi o dedovanju. V tem primeru se sme zaščiten kmetija razdeliti po fizičnih delih (13. člen ZDKG).

12. V obravnavani zadevi zapustnica, ki je bila edina lastnica nepremičnin, ki spadajo v zaščiten kmetijo, ni napravila oporoke. Zato je nastopilo zakonito dedovanje (7. do 20. člen ZDKG). Eden izmed štirih dedičev se je odpovedal dedovanju, drugi trije so uveljavljali dedne deleže po zakonu. Ker se je kot prevzemnik kmetije priglasi le pritožnik, ki je zaščiten kmetijo že obdeloval in jo, kot ugotavlja sodišče prve stopnje, namerava še naprej, druga dva dediča pa tega nista prerekala, ga je sodišče v skladu s prvo alinejo prvega odstavka 7. člena ZDKG določilo kot prevzemnika zaščiten kmetije. Druga dva dediča sta uveljavljala nujni dedni delež. Skladno s prvim odstavkom 15. člena ZDKG nujni dedni delež izplača dedič, ki je dedoval zaščiten kmetijo. Sodišče je glede na ugotovljeno gospodarsko zmožnost zaščiten kmetije, socialne razmere pritožnika ter višino nujnih deležev presodilo, da so v obravnavanem primeru podane izjemne okoliščine, ki utemeljujejo določitev najdaljšega možnega roka za izplačilo nujnih deležev, kot to izhaja iz prvega odstavka 15. člena ZDKG.

13. Pritožnik je v pritožbi opozoril, da je ob v sodnem postopku ugotovljeni gospodarski zmožnosti zaščiten kmetije, upošteva pri tem dejstvo, da sta na kmetiji zaposlena on in njegov sin, ki je član gospodinjstva, zaposlena pa je le žena, izplačilo nujnih dednih deležev v višini, določeni s sklepom o dedovanju, v z istim sklepom določenem roku nemogoče oziroma da bo izplačilo nujnih dednih deležev pod v sklepu o dedovanju določenimi pogoji privedlo do uničenja zaščiten kmetije. Hkrati je pritožnik opozoril na drugi odstavek 14. člena ZDKG, ki na zahtevo dediča, ki je dedoval zaščiten kmetijo, omogoča zmanjšanje nujnih deležev, če bi nujni delež in obveznost znatno ogrožala gospodarsko zmožnost zaščiten kmetije. Poudaril je, da bi sodišče prve stopnje njegove izjave na naroku 30. 10. 2014 moralo upoštevati v smislu drugega odstavka 14. člena ZDKG.

⁴ O namenu posebne ureditve dedovanja kmetijskih gospodarstev Ustavno sodišče že v odločbi št. U-I-57/92 z dne 3. 11. 1994 (Uradni list RS, št. 76/94, in OdlUS III, 117).

14. Na navedene trditve pritožnik ni dobil odgovora. Stališče Višjega sodišča, da mu je sodišče prve stopnje za izplačilo nujnih deležev že določilo najdaljši zakonsko možen rok in da, ker zahteve za zmanjšanje nujnih deležev, kot izhaja iz zapisnika naroka z dne 30. 10. 2014, ni dal, sodišče prve stopnje o zmanjšanju nujnih deležev utemeljeno ni odločalo, ni odgovor na pritožbene graje, usmerjene v ravnanje in odločitev sodišča prve stopnje. Pritožnikovi očitki, še posebej ob upoštevanju 165. člena ZD,⁵ tudi niso že na prvi pogled neupoštevni oziroma za odločitev v obravnavani zadevi nepomembni. Njegove izjave na naroku 30. 10. 2014 sta kot za odločitev upoštevni šteli tako sodišče prve stopnje kot Višje sodišče, vendar sta jih presojali zgolj z vidika prvega odstavka 15. člena ZDKG. Sodišče prve stopnje je namreč prav zaradi teh izjav, upoštevajoč predstavljene ugotovitve o možnostih pritožnika za izplačilo nujnih deležev, pritožniku (kot ugotavlja tudi Višje sodišče) predočilo vsebino 15. člena ZDKG in mu s tem omogočilo, da je ustrezno oblikoval zahtevo za podaljšanje roka za izplačilo nujnih deležev v skladu s prvim odstavkom 15. člena ZDKG. Sodišče prve stopnje pa kljub nespornemu dejstvu, da daljšega roka za izplačilo ni mogoče določiti in da za določitev obveznosti pod pogoji, ki dediča, ki je dedoval zaščiteno kmetijo, preveč ne obremenjujejo, ostaja le še možnost, ki jo ureja drugi odstavek 14. člena ZDKG, pritožniku te možnosti ni predočilo. Kljub izrecnemu očitku pritožnika v pritožbi, da bi sodišče prve stopnje njegove izjave morale upoštevati v smislu drugega odstavka 14. člena ZDKG, se Višje sodišče do tega ni opredelilo. V zapuščinskem postopku je, kot izhaja iz 165. člena ZD, skrb sodišča, da se ugotovijo in zavarujejo pravice strank, še posebej poudarjena. V luči te dolžnosti sodišča, upoštevaje okoliščine obravnavanega primera, očitek v pritožbi, da bi sodišče prve stopnje morale pritožnikove izjave upoštevati tudi v smislu drugega odstavka 14. člena ZDKG, terja opredelitev Višjega sodišča.⁶

15. Enako je treba ugotoviti glede očitka pritožnika, da mu odločitev sodišča prve stopnje ne omogoča prevzema zaščitene kmetije pod pogoji, ki ga ne obremenjujejo preveč (1. člen ZDKG), in da (zato) odločitev sodišča prve stopnje ogroža obstoj oziroma ohranitev zaščitene kmetije, ki je zato (tudi) v nasprotju s temeljnim namenom posebne ureditve dedovanja zaščitene kmetij, opredeljenega v 1. členu ZDKG. Čeprav je pritožnikov očitek obrazložen in za odločitev vsekakor ni nepomemben, se Višje sodišče do njega sploh ni opredelilo.

16. Višje sodišče je s tem, ko na navedene pritožnikove trditve ni odgovorilo, kršilo njegovo pravico do obrazložene sodne odločbe iz 22. člena Ustave. Ustavno sodišče je zato razveljavilo sklep Višjega sodišča in mu zadevo vrnilo v novo sojenje. Ker je

⁵ Člen 165 ZD določa, da mora sodišče ves čas postopka gledati na to, da se pravice strank čim prej ugotovijo in zavarujejo (prvi odstavek). Sodišče vzame v presojo vsak predlog prizadetih oseb, ki ga te dajo pisno ali ustno (drugi odstavek).

⁶ Prim. odločbo Ustavnega sodišča št. Up-988/15 z dne 12. 4. 2018, 12. točka obrazložitve, in sodbo ESČP v zadevi *Wagner in J. M. W. L. proti Luksemburgu* z dne 28. 6. 2007, 96. točka obrazložitve.

odločitev razveljavilo že zaradi ugotovljene kršitve 22. člena Ustave, drugih pritožnikovih očitkov o kršitvah človekovih pravic ni presoјalo.

C.

17. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi prvega odstavka 59. člena ZUstS in prve alineje drugega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10, 56/11 in 70/17) v sestavi: predsednik dr. Rajko Knez ter sodnici in sodniki dr. Matej Accetto, dr. Dunja Jadek Pensa, DDr. Klemen Jaklič, dr. Etelka Korpič – Horvat, dr. Marijan Pavčnik in Marko Šorli. Sodnica dr. Špelca Mežnar je bila pri odločanju v tej zadevi izločena. Ustavno sodišče je odločbo sprejelo soglasno. Sodnika Accetto in Knez sta dala pritrdilni ločeni mnenji.

dr. Rajko Knez
Predsednik